

Update stikstof en NPLG

Geachte relatie,

De Drentse aanpak stikstof is nog in volop in beweging. We maken voorwaartse stappen en maken ook weer pas op de plaats. Dit heeft te maken met de dynamiek, de beweging en ontwikkelingen rondom stikstof die elkaar soms razendsnel opvolgen. Besluiten door het Kabinet, uitgave van (nieuwe) rapporten die andere inzichten geven en rechtelijke uitspraken zijn een paar voorbeelden van ontwikkelingen die van invloed zijn op de aanpak. Verder zijn sommige maatregelen nog niet uitvoerbaar doordat de financiële middelen ontbreken of omdat ze nog onvoldoende concreet zijn. Wij hopen dat het rapport van Remkes, de perspectiefbrief landbouw en de nieuwe minister van landbouw, Piet Adema, meer handvatten geven voor hoe het Rijk, en daaropvolgend de provincies, de opgave kunnen invullen en uitvoeren.

Voortkomend uit de [Kamerbrief](#) op 10 juni en de stikstofwet, moeten we op 1 juli 2023 een gebiedsprogramma NPLG aan het Rijk aanbieden waarin we beschrijven hoe we het gaan doen en welke (financiële) middelen we hiervoor nodig hebben. NPLG staat voor Nationaal Programma Landelijk Gebied en hierin worden bestaande opgaven en doelen gecombineerd voor natuur, stikstof, landbouw, water, bodem en klimaat. Het volgens afspraak halen van de doelen vereist een extra impuls. Een grote en dus nu ook bredere opgave, waar we in een korte tijd veel werk voor moeten verrichten en waar ook nog niet alle ingrediënten bekend zijn. Zoals de doelen voor klimaat en natuur, de perspectiefbrief landbouw en de aanpak voor verkeer en industrie.

In deze nieuwsbrief vertellen wij iets meer over het NPLG en de Drentse aanpak voor de opgave stikstof. Waar staan we en wat gaan we de komende maanden doen?

Heeft u vragen hierover of over andere onderwerpen uit deze nieuwsbrief? Aarzel dan niet om contact met ons op te nemen.

Met vriendelijke groet,

Henk Jumelet
Gedeputeerde provincie Drenthe

Contact

Telefonisch: (0592) 36 55 55
(van 8.30 uur tot 16.30 uur)

E-mail:

Aanpak stikstof:
stikstof@drenthe.nl

Vergunningverlening en
natuurwet: vth@drenthe.nl

Optie vrijwillige verkoop agrarisch
bedrijf: post@drenthe.nl

Zie ook

Informatie en helpdesk
www.bij12.nl

[Helpdesk Stikstof en Natura2000 van Bij12](#)

Landelijke aanpak stikstof
www.aanpakstikstof.nl

Drentse aanpak stikstof:
www.provincie.drenthe.nl/stikstof

Privacy

We vinden privacy en transparantie erg belangrijk. De gegevens die we gebruiken voor deze mailing verstrekken we daarom niet aan derden en gebruiken we ook niet voor andere doeleinden. Op de [website](#) vindt u onze volledige privacyverklaring.

Wilt u de e-mails over dit onderwerp niet meer ontvangen? Geen probleem. U kunt zich uitschrijven door op 'afmelden' onderaan deze e-mail te klikken.

Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG)

NPLG-doelen

Het Rijk heeft op 10 juni de [startnotitie NPLG](#) gepresenteerd. Het doel van de NPLG is een toekomstbestendig landelijk gebied, dat voldoet aan de EU-verplichtingen op gebied van water, natuur, stikstof en klimaat. Deze doelen worden vertaald tot provinciaal niveau in een Drentse gebiedsprogramma. Het gaat hier om *bestaande* doelen (Kaderrichtlijn Water (KRW), Vogel- en Habitatrichtlijn (biodiversiteit) en Klimaatafspraken) waarvoor een extra impuls nodig is om de doelen te kunnen behalen. Een aantal doelen wordt op dit moment nog verder op detailniveau uitgewerkt door het Rijk. Zo verwachten wij in oktober of november een kamerbrief van Minister Van der Wal met een verdere uitwerking voor de doelen op het gebied van water en klimaat. Begin 2023 volgt dan nog de aanpak voor verkeer en industrie vanuit het Rijk.

Drentse aanpak

De provincie Drenthe geeft invulling aan het NPLG in een coördinerend Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG) met daaronder drie programma's:

- [Programma Toekomstgerichte Landbouw](#), gericht op innovaties, klimaat, bedrijfsniveaus.
- [Programma Natuurlijk Platteland](#), gericht op natuur, water, landbouwstructuur en klimaat-grondgebruik.
- [Programma Stikstof](#), gericht op stikstofreductie

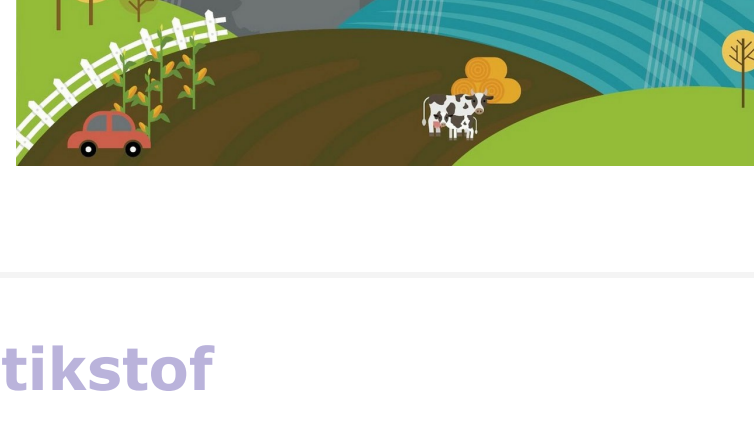
De programma's Toekomstgerichte landbouw en Natuurlijk Platteland zijn bestaande, lopende programma's. Het Programma Stikstof is nog in ontwikkeling. De provincie bereidt het Drentse gebiedsprogramma voor. Dit proces is gericht op oplevering van een gebiedsprogramma conform de wettelijke eisen. Op dit moment brengen wij in beeld wat de huidige doelen in de bestaande programma's zijn en wat de aanvullende doelen en opgaven vanuit het NPLG voor water, natuur, stikstof, landbouw en klimaat zijn. Naast de werkzaamheden in het kader van het NPLG is een nieuwe Omgevingsvisie Drenthe in voorbereiding. Vanuit het Provinciaal Programma Landelijk Gebied zoeken wij hiermee de verbinding.

We betrekken onze partners in het landelijk gebied bij het opstellen van het gebiedsprogramma. Wij zoeken hiervoor de (bestaande) samenwerking met gemeenten, waterschappen, belangenorganisaties, landbouw, terreinbeherende organisaties, kennisinstellingen en ander (decentrale) overheden. Cruciaal bij het vaststellen van het programma is dat de leefbaarheid van het landelijk gebied gewaarborgd blijft.

Het Rijk en de provincies zijn beiden aan zet voor het behalen van de vastgestelde doelen. Het Rijk doet dat, behalve via financiering, met generieke maatregelen. De provincies doen dit deels door de generieke maatregelen en deels door gebiedsgerichte maatregelen. De maatregelen en ook de financiering zijn nog in ontwikkeling. Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) komt naar verwachting in november 2022 met een nieuwe 'perspectiefbrief' voor de landbouw. Ook het rapport van Remkes dat op 5 oktober wordt verwacht, speelt hierin een rol.

Terugkijken

Op 7 juli 2022 organiseerde de provincie Drenthe een digitale bijpraatsessie over de Drentse aanpak stikstof, voor iedereen die meer wilde weten over de Drentse aanpak. In de uitzending gaat het over de landelijke ontwikkeling en uitdagingen, duiding van de opgave voor Drenthe en over de pilot Veenhuizen. Ook werden vragen vanuit het publiek beantwoord. U kunt de uitzending [hier](#) terugkijken.

Drentse aanpak opgave stikstof

Het uitwerken van een Nationaal Programma Landelijk Gebied betekent niet dat de planning voor het programma stikstof op dit moment aangepast wordt. Provincies hebben nog de wettelijke taak om hun stikstofplan als onderdeel van het bredere gebiedsprogramma (Provinciaal Programma Landelijk Gebied) op te leveren op 1 juli 2023.

Drentse inzet

De provincie Drenthe voelt een grote verantwoordelijkheid om onverminderd te werken aan natuurherstel en het terugdringen van de stikstof depositie in onze natuurgebieden, maar dringt wel aan op [realisme](#) en [perspectief bij het kabinet](#). Drenthe volgt het landelijk doel en de huidige stikstofwet waarin staat dat 74% van de natuurgebieden in Nederland die gelden als 'stikstofgevoelig' uiterlijk in 2035 niet meer worden blootgesteld aan te hoge concentraties. De provincies hebben een doelstelling gekregen om een hoeveelheid ammoniak emissie terug te gaan dringen. Voor Drenthe is dit doel 43% reductie van ammoniak.

Data

In de afgelopen maanden hebben we al veel data en informatie verzameld. Denk hierbij aan de gebiedsverleningen, maar ook aan informatie uit de gesprekken met agrariërs die toekomstperspectief zien en agrariërs die hebben aangegeven te willen stoppen in de komende jaren. Verder doen we natuurdoelanalyse en kijken we ook hoe andere sectoren een bijdrage kunnen geven aan de stikstofreductie. We werken aan de koppeling met de NPLG doelen en verzamelen relevante stikstofdata. We analyseren deze gegevens en vertalen dit in een toekomstbeeld tot 2035.

bijvoorbeeld de bijdrage van mobiliteit groter is dan werd verwacht. Of het wordt onderdeel van de gebiedsgerichte aanpak. Het voorbeeld is relatief simpel om het te verduidelijken. In de praktijk zal het complexer en ingewikkelder zijn.

Alles wat niet met generieke maatregelen wordt gedaan, wordt in de gebiedsgerichte aanpak meegenomen. In de gebiedsgerichte aanpak worden de opgaven aan elkaar gekoppeld en in samenhang met de NPLG-doelen benaderd.

Generieke en gebiedsgerichte aanpak

De volgende stap is 'hoe gaan we het doen' (van november 2022 tot en met juni 2023). Denk hierbij aan de generieke en de gebiedsgerichte aanpak en aan een eerste voorstel voor maatregelen in de verschillende gebieden. Bij maatregelen kan gedacht worden aan innovatie, extensivering, bedrijven faciliteren die aangeven te willen stoppen, verminderen van de emissies van de sectoren verkeer, wonen en industrie en gebiedsprocessen.

De generieke aanpak zijn de onderste vier tonnen in de figuur. Hoeveel er in de verschillende onderdelen wordt benaamd, is afhankelijk van hoeveel ondernemers gebruik gaan maken van deze maatregelen. De resultaten zijn afhankelijk van elkaar en hebben invloed op de gebiedsgerichte aanpak.

Een voorbeeld: 100 agrariërs hebben aangeven in de toekomst te willen stoppen. Als er uiteindelijk 50 daadwerkelijk gaan stoppen, en 50 besluiten door te gaan op een andere manier dan betekent dit dat er een grotere opgave 'overblijft' voor de andere maatregelen. Dit kan doorschuiven naar bijvoorbeeld een andere maatregel uit de gebiedsgerichte aanpak. 30 van de 50 gaan bijvoorbeeld innovatieve maatregelen toepassen. En het overige wordt opgedrukt.

Hellen van Dongen bezoekt Drenthe

Op uitnodiging van Gedeputeerde Henk Jumelet heeft Hellen van Dongen, Programmadirecteur-generaal Stikstof bij het ministerie van LNV, op vrijdag 16 september Drenthe bezocht. Ze kwam vooral om te luisteren, om op te halen wat er speelt in Drenthe als het gaat over de stikstofopgave.

Duurzame melkveehouderij

De beste manier om dit te doen, is in gesprek te gaan. We gingen daarom op bezoek bij de familie Knijp-Enting in Anderen. Zij hebben een gemengd bedrijf met melkvee en akkerbouw. De familie Knijp-Enting doet mee aan het [project](#)

[Duurzame Melkveehouderij Drenthe](#). Een initiatief van de provincie Drenthe, de landbouwsector en belangenorganisaties. De gezamenlijke ambitie is een zoveel als mogelijk gesloten kringlopen van stikstof, fosfaat en organische stof op gebieds- en bedrijfsniveau. Om dit te kunnen realiseren is er duidelijkheid nodig. Geertje Enting: "Wij willen perspectief, een stip op de horizon, zodat wij weten waar wij naar toe kunnen werken".

Innovatie

Als tweede locatie bezochten we de boerderij van de familie Jansen-Van Zandwijk in Borger. Dit bezoek stond in het teken van technische innovaties. De familie Jansen-Van Zandwijk voegt magnesiumchloride toe aan de mest. Hierdoor kan de emissie van ammoniak uit mest verminderen. Ook dat precies in zijn werk gaat, liet Van Zandwijk ons zien. Daarna volgde een toelichting door vertegenwoordigers van Nedmag en FarMin-G die ook aanwezig waren. [De Dairy Campus](#) in Leeuwarden doet onderzoek naar deze toepassing. Dit gebeurt in opdracht van de provincies Drenthe en Groningen. Naast de WUR (Wageningen University & Research) werken ook LNV, de provincie Fryslân en de bedrijven Nedmag en FarMin-G mee aan het project.

Het samen doen

Centraal tijdens dit bezoek stond vooral het 'samen' doen. Een veelgehoorde uitspraak was: 'We staan samen voor de opgave'. Daarnaast deden de aanwezigen de oproep om aan de slag te gaan en te zorgen voor perspectief en financiële middelen. Geld om de maatregelen te kunnen uitvoeren die bijdragen aan het halen van de stikstofopgave. Denk hierbij aan onder andere geld voor PAS-meldingen, technische innovaties en voor de uitvoering van de gebiedsgerichte aanpak. Bij het samen en de samenwerking hoort ook vertrouwen. Vertrouwen dat het goed komt, vertrouwen dat wij de financiële middelen daar inzetten waar ze nodig zijn. Natuurlijk horen daar voorwaarden bij. Maar wel toegankelijke voorwaarden, zonder dat het te ingewikkeld en complex wordt om ze te kunnen toepassen.

Waardevolle gesprekken

Hellen Van Dongen gaf aan dat een oplossing voor de financiële middelen prioriteit heeft bij het LNV. Hellen van Dongen: "Ik vond het zeer waardevol om op deze manier, op locatie, in de provincie en de ondernemers in gesprek te zijn over de aanpak, de kansen en de issues. Ik neem onder meer de oproep van boerin Geertje om ook goed te hebben voor de sociaal-culturele aspecten mee 'naar Den Haag'." Hellen Van Dongen benadrukte dat samenwerking essentieel is: "We moeten samen knokken tegen belemmeringen!".

Veelgestelde vragen

Hoe gaat de samenwerking met gemeenten, waterschappen en andere provincies?

Het overleg met partijen die een rol spelen in de stikstofaanpak is een belangrijk onderdeel van onze werkwijze. Complicerend is dat veel informatie pas gaandeweg beschikbaar komt. Daarnaast is het speelveld complex en zijn er veel ontwikkelingen van buitenaf die vragen om een doorvertaling naar de Drentse situatie. Een voorbeeld daarvan is nu de inrichting van het Nationaal Programma Landelijk Gebied, waarin stikstof-, water- en klimaatdoelen samenkomen. [Lees verder](#).

Hoe worden goede initiatieven ondersteund, bijvoorbeeld in de omschakeling van de landbouw? Zodat er EN perspectief is EN behoud/herstel van de natuur?

De provincie werkt onder andere aan maatregelen in het programma Natuurlijk Platteland, met een totale omvang van ruim 70 miljoen euro voor de periode 2021-2023. Daarin verbeteren we bijvoorbeeld de waterhuishouding van natuurgebieden. En we kijken we hoe de opgaven van natuur, landbouw, klimaat en water elkaar kunnen versterken. Zo maken we de natuur weerbaar en ontstaat er ruimte voor toekomstgerichte landbouw en economische ontwikkelingen.

Hoe zit het met de bijdrage van andere sectoren dan de landbouw?

We constateren ook dat veel aandacht uitgaat naar de bijdrage van de agrarische sector, in de wetenschap dat ook voor landbouw en industrie in de nabije toekomst een opgave bekend zal worden. De andere sectoren hebben al lopende emissiereductie-afspraken staan en hier zullen ook aanvullende afspraken bij komen. In de Drentse aanpak leveren alle sectoren een bijdrage. Aan onze bestuurlijke tafel zitten vertegenwoordigers van landbouw, natuur en bedrijven.

Kijk voor meer veelgestelde vragen op onze [website](#).

Uitgelicht

- [Kamerbrief proces sectorbijdragen stikstof | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)
- [Ecologische Autoriteit medio september van start | Nieuwsbericht | Aanpak Stikstof](#)
- [Subsidie verhoogd voor wolfwerende rasters](#)
- [De provincie Drenthe wil meer toezicht in de natuurgebieden](#)
- [Extra subsidie beschikbaar voor vernieuwende plannen leefbaar platteland](#)

Deze mail is verzonden aan relaties van de provincie Drenthe die te maken hebben met de stikstofproblematiek. U kunt zich aanmelden voor de verzendlijst via stikstof@drenthe.nl.

Volg ons

[Bekijk de webversie](#)

Deze e-mail is verstuurd aan {{email}}.

Als u geen mail meer over dit onderwerp wilt ontvangen, kunt u zich hier [afmelden](#).

U kunt ook uw [gegevens inzien en wijzigen](#).

Voor een goede ontvangst voegt u post@drenthe.nl toe aan uw adresboek.